

INGEZONDEN.

BLIJVENDE ONZEKERHEID OMTRENT DE INTERPRETATIE VAN R. K. MORAAALVOORSCHRIFTEN.

Voor de handhaving van de R. K. moraal acht men het van R. K. zijde noodig om R.K. ziekenfondsen op te richten, met voor niet R.K. artsen een zeker aantal moraalvoorschriften (*Zie Ned. T. voor Gen.* 1928 I bldz. 253).

Volgens de enquête van prof. KOUWER c.s. zijn er 1350 niet-Katholieke artsen, die het met de gevolgd meethode oneens zijn. Doch ook onder Katholieke artsen wisselen de inzichten omtrent de gevolgd methode en maakt men zelfs inbreuk op de moraalvoorschriften, zooals een niet-katholiek arts deze (plus royaliste que le roi) meent te moeten opvatten.

Wenscht men, dat de R. K. moraal inderdaad door R. K. Ziekenfondsen met moraal-clausule beschermd wordt? Onder Katholieken verschilt men van inzicht.

De verzekerden. Collega TAMINIAU schrijft: „Deze fondspatiënten nu verlangen door hun toetreding tot de specifieke Ziekenfondsen volgens bepaalde moreele regelen te worden behandeld” (*R. K. Artsenblad*, Jan. 1931 bldz. 4).

Collega DE BOTH c.s. schrijft: „Het is nog nergens gebleken, dat de verzekerden zelf die nieuwe Ziekenfondsen willen.” (*N.T.v.G.* 1928 I bldz. 146).

De artsen. Collega HUSTINX schrijft: „de bedoeling is het bevorderen van de oprichting van R. K. Ziekenfondsen door *politieke* organisaties” (*N.T.v.G.* 1927. II. bldz. 2441) en in den brief in 1928 van de Zuidelijke afdelingen aan de andere afdelingen van onze Mij.: „... wordt voor ons bewezen, dat deze moraal-clausule bijzaak is geweest.” Dus wel politiek?

Collega BERTUS schrijft: „Laten wij dan nog eens zeggen, dat de Katholieke Kerk wars is van alle *politiek*, diplomatie, economie enz., eenvoudig die R. K. moraal heeft te verdedigen, omdat het in wezen om de eer en de erkenning van God gaat.” (*R. K. Artsenblad* 1931 bldz. 27). Dus geen politiek?

Beantwoordt de overeenkomst met het R.K.W.V. aan het beoogde doel: eerbiediging van de R.K. moraal?

De motieven om vóór de overeenkomst te stemmen waren o. a.: „Naast den rechtvaardigheidsgrond moet ook de *utiliteit* een woord meespreken. Wordt het H.B. voorstel niet aangenomen, dan blijft de oprichting van R.K. Ziekenfondsen zonder vrije artsenkeuze dreigen en kan het geschieden, dat de vrije artsenkeuze uit de komende Ziektewet (bedoeld is ziekenfondswet) wordt geweerd. Bovendien is het zeer goed mogelijk, dat bij verwerping der moraalclausule, aan de R. K. artsen moeilijkheden worden in den weg gelegd met betrekking tot het lidmaatschap der Mij. (Collega HAMMES. Kort verslag der buitengew. alg. verg. *N.T.v.G.* 1930. II. bldz. 4634).

In tegenspraak hiermede is collega TAMINIAU.

„Wanneer men het verkort verslag der buitengew. alg. verg. leest, wordt de indruk *niet* wakker geroepen, dat de moraalclausule uit *utiliteitsoverwegingen* is aangenomen. Mannen als HAMMES en LICHTENBELT, die het H.B. voorstel verdedigden, brachten zeker niet de utiliteit in het geding.” (*R.K. Artsenblad* Jan. 1931. bldz. 2).

Geeft de moraalclausule zekerheid?

Onze R.K. collega SMULDERS kwam in 1930 met zijn artikelenreeks in het *R. K. Artsenblad* en zijn brochure: „*Periodieke onthouding in het huwelijk*”, aangekondigd onder het motto: „Het verderfelijke Neo-Malthusianisme overbodig!” en „met het doel conceptie te vermijden, wanneer daarvoor in het huwelijk een indicatie bestaat” en „Waar na nauwkeurige en juiste toepassing een zeker resultaat zal kunnen volgen.” Voorts wordt (*Ned. T.v.G.* 1931 bldz. 1843) nog genoemd een „technisch hulpmiddel n.l. een vernuftig samengestelde maandkalender „Konzip” genaamd. Een vol jaar ervaring gaf in alle gevallen volkomen succes.”

Van moraaltheologische zijde werd de onthoudingsmethode in beginsel niet afgekeurd, doch zeer ernstig gewaarschuwd tegen een ondoordachte propaganda.

Zorgvuldig vermijdt men echter een geneeskundig oordeel uit te spreken. (*R.K. Artsenblad*, Februari 1931, bldz. 37).

Er zijn echter R.K. artsen, die de methode noemen: „meer of minder verkapt nieuw-Malthusiaansch” (*R.K. Artsenblad*, October 1930 bldz. 264 e.v.).

Van R.K. geneeskundige zijde kwam in ons *Tijdschrift* echter nog geen afdoende waarschuwing, om bij Katholieke patiënten geneeskundig onvoldoend gemotiveerde, verwachtingen te wekken. Eén jaar ervaring bij een onbekend aantal gevallen is voor Nederlandsche begrippen niet voldoende grond, voor de zekere uitspraken omtrent de methode SMULDERS—OGINO—KNAUS.

De moeilijkheid van het praten over de praegnatie blijft onveranderd bestaan. In de gevallen, waarin dan geen kinderen „mogen” komen, komt men toch voor de keus te staan tusschen de SMULDERS—OGINO—KNAUS-methode en het verderfelijk Neo-Malthusianisme. Beide trachten de moeilijkheden te ontgaan, werken met technische hulpmiddelen en geven geen 100 pCt. zekerheid. Bovendien is het een gevoelsquaestie — onafhankelijk van het al of niet R.K. zijn — welke methode men het stuitendst vindt.

Van geneeskundig standpunt is het gewaagd te noemen, een methode na 1 jaar (zelfs reeds na 1/2 jaar) met zulk een stelligheid te propageeren. Het is in strijd met het moraalvoorschrift: „Men zij daarom ook uiterst voorzichtig met waarschuwingen tegen een nieuwe praegnatie” (*PINKHOF N.T.v.G.* 1928. I. bldz. 253).

Voor het gevoel van een niet-R.K. arts (men zie ook *N.T.v.G.* 1930. II. bldz. 6247) wordt door een R.K. arts op een essentieel punt inbreuk gemaakt op een moraalvoorschrift. Naar de letter en naar den geest. Het wordt hierdoor moeilijker dan ooit, mee te gaan met het streven tot oprichting van R.K. Ziekenfondsen met een moraalclausule.

Als slot neem ik de omkeering van de woorden door collega TAMINIAU gericht tot de tegenstanders van bindende formuleeringen, het godsdienstig geloof en de medische wetenschap rakende. (*R.K. Artsenblad*, Januari 1931 bldz. 4).

„De voorstandster der moraalclausule, de R.K. Kerk, eischt voor Zich het recht op, om in bepaalde gevallen en omstandigheden, onbepert aan R. K. patiënten te kunnen raden en op de opvolging van dien raad te mogen aandringen, wat zij in die omstandigheden noodig oordeelt. Zij wenscht geen inmenging van anderen, zoogenaamd derden (namelijk de arts). Zij dient echter te bedenken, dat de raad, dien Zij geeft en de handelingen, die Zij voorschrijft (namelijk de moraalvoorschriften behorende bij de moraalclausule) onderhevig zijn aan telkens wisselende interpretatie van R. K. artsen. Wat heden wordt gehuldigd („de uiterste voorzichtigheid”) is morgen verworpen (methode SMULDERS—OGINO—KNAUS).

Voor Haar moest het dus alleszins begrijpelijk zijn, dat er categorieën van menschen zijn, die niet medegaan met deze veranderlijke opvattingen, doch een vast richtsnoer in hun doen en laten volgen”.

Voor mij is dit vaste richtsnoer de eer en de erkenning van God, zich openbarende in het geweten van den mensch als enkeling en niet het gemeenschappelijk geweten, omschreven in de moraalvoorschriften van de Kerk.

Een omschrijving van deze „eer en de erkenning” acht ik voor menschen onmogelijk. Een moraalclausule met een zeker aantal voorschriften blijkt voor den niet R.K. arts, als vast richtsnoer, onbruikbaar en is dus niet te aanvaarden.

De eenheid van onze Maatschappij moet gevonden worden in den algemeenen medisch-ethischen regel, geformuleerd in de motie Amsterdam:

„De A.V. spreekt als haar gevoelen uit, dat de geneesheer moreel verplicht is de godsdienstige gevoelens van zijn patiënten te eerbiedigen.” Men wake er dus in de *afdeelingen* voor, dat deze algemeene regel niet door moraalvoorschriften, beperkt worde.